

19.03.2018

Työ- ja elinkeinoministeriö
PL 32
00023 VALTIONEUVOSTO

Viite TEM/2114/00.04.01/2017

Asia **OKM:n lausunto; Siviilipalvelusvelvollisten poikkeusolojen aikaisten tehtävien selvittäminen eri ministeriöiden hallinnonaloilla**

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt lausuntoa siviilipalvelusvelvollisten poikkeusolojen aikaisten tehtävien selvittämiseksi eri ministeriöiden hallinnonaloilla. Lausuntopyynnössä on pyydetty vastaamaan asiaa koskeviin tarkentaviin kysymyksiin.

Opetus- ja kulttuuriministeriö vastaa työ- ja elinkeinoministeriön kysymyksiin seuraavasti:

- ***Onko hallinnonalalla/viranomaisessa tarpeita siviilipalvelusvelvollisten käyttämiseksi liikekannallepanon aikaisissa poikkeusoloissa jossain tehtävissä siviilipalveluslaissa tarkoitetulla tavalla?***

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla on nykytilaa vastaavasti tarpeita siviilipalvelusvelvollisten käyttämiseksi liikekannallepanon aikaisissa poikkeusoloissa.

- ***Mitä konkreettisia poikkeusolojen aikaisia tehtäviä hallinnonalalla/viranomaisessa voisi olla siviilipalveluksen suorittaneille?***

Kyseeeseen tulevat nykytilaa vastaavasti erityisesti kulttuuriomaisuuden suojaamiseen liittyvät avustavat tehtävät, esimerkiksi kulttuuriomaisuuden konkreettinen suojaaminen paikalla tai siirtäminen turvtiloihin. Tehtävät suoritettaisiin opetus- ja kulttuuriministeriön kulttuuriomaisuutta hallinnoivissa virastoissa ja niiden henkilökunnan ohjaamana.

Lisäksi nuorisosalalla voisi olla poikkeusolojen aikaisia tehtäviä siviilipalveluksen suorittaneille. Kriisitilanteessa nuoret tarvitsevat erityistä huolenpitoa, joten käytännössä poikkeusoloissa kaikki käytettävissä olevat resurssit olisivat tarpeen. Nuorisosalalla tehtäviin määrättävien siviilipalveluksen suorittaneiden tulisi kuitenkin olla kyseiseen tehtävään soveltuvia ammattilaisia. Tehtävät voisivat esimerkiksi nuorten työpajoilla olla kriisitilanteen hallitsemiseen liittyviä tehtäviä, kuten sosiaalityön ja mielenterveystyön tehtäviä sekä työpajojen ohjaus- ja hallintotehtäviä. Siviilipalveluksen suorittaneet voisivat nuorisokeskuksissa osallistua ohjaus- ja hallintotehtävien lisäksi esimerkiksi kiinteistöjen suojeluun liittyviin tehtäviin erityisesti kulttuuriperintökohteissa. Myös etsivässä nuorisotyössä ja muussa kunnallisessa nuoriso-

työssä siviilipalvelusvelvolliset voisivat osallistua kriisitilanteen hallitsemiseen liittyviin tehtäviin.

- ***Miten hallinnonalan/viranomaisen valmiussuunnittelussa on nykyisin huomioitu siviilipalveluslain 65 §:ssä säädetty mahdollisuus käyttää siviilipalvelusvelvollisia liikekannallepanon aikaisissa poikkeusoloissa?***

Opetus- ja kulttuuriministeriön valmiussuunnitelmassa ei ole kirjauksia siviilipalvelusvelvollisten käyttämisestä liikekannallepanon aikaisissa poikkeusoloissa.

- ***Paljonko hallinnonalalla/viranomaisessa on vuosittain siviilipalvelusvelvollisia suorittamassa siviilipalvelukseen ns. normaalioloissa kuuluvaa työpalvelua ja millaisissa tehtävissä velvolliset työskentelevät?***

Opetus- ja kulttuuriministeriössä on vuosittain yleensä yksi työpalvelua suorittava siviilipalvelusvelvollinen. Tällä hetkellä ministeriössä on yksi siviilipalvelusvelvollinen, joka työskentelee ministeriön kansainvälisten asiain sihteeristössä avustavissa toimistotehtävissä.

Opetus- ja kulttuuriministeriön saaman tiedon mukaan ministeriön hallinnonalan virastoista Museovirastossa on tällä hetkellä seitsemän siviilipalvelusvelvollista ja vuositasolla noin kymmenen siviilipalvelusvelvollista. Museovirastossa tehtäviin on kuulunut muun muassa näyttelyvalvontaa, asiakasneuvontaa ja asiakaspalvelua museoissa, arkistointiin ja digitointiin liittyviä tehtäviä sekä kuvankäsittely-, kirjasto- ja viestintätehtäviä. Ministeriön hallinnonalan virastoista näkövammaisten kirjasto Celiassa on aikaisemmin ollut yksittäisiä siviilipalvelusvelvollisia muun muassa tietohallinnon tehtävissä. Suomenlinnan hoitokunnassa siviilipalvelusta suorittaa tällä hetkellä kolme henkilöä, joiden työtehtäviin kuuluvat rakentamiseen liittyvät suunnittelutyöt. Suomenlinnan hoitokunnassa on aikaisemmin ollut siviilipalvelusvelvollisia myös viestinnän ja rakentamisen tehtävissä.

- ***Siviilipalveluslain 36 §:n mukaan siviilipalvelus on järjestettävä siten, etteivät palvelustehtävät ole ristiriidassa siviilipalvelusvelvollisen vakaumuksen kanssa. Millaisia valmiuksia siviilipalvelusvelvollisille annettavan koulutuksen tulisi näkemyksenne mukaan antaa velvollisille ja millaisia taitoja koulutuksella tulisi kehittää, jotta koulutus palvelisi oman alanne valmiussuunnittelua?***

Tehtävät eivät opetus- ja kulttuuriministeriön näkemyksen mukaan ole ristiriidassa siviilipalvelusvelvollisten vakaumuksen kanssa.

Siviilipalvelusvelvollisten koulutukseen on jo aiemmin esitetty lisättäväksi kulttuurimaisuuden suojeluun liittyvää humanitaarisen oikeuden tuntemusta. Siviilipalvelusvelvollisten koulutuksen ja normaalioloissa tapahtuvan palveluksen kehittämismahdollisuuksia tulisi voida selvittää ensisijaisesti yhteistyössä Museoviraston kanssa.

- ***Nähdäänkö hallinnonalalla/viranomaisessa tarpeelliseksi, että siviilipalveluslaissa säädetään mahdollisuudesta käyttää siviilipalvelusvelvollisia oman alanne poikkeusolojen aikaisissa tehtävissä?***

Opetus- ja kulttuuriministeriö pitää tarpeellisena, että jatkossakin poikkeusolojen aikaisina palveluspaikkoina toimisivat nykytilaa vastaavasti opetus- ja kulttuuriministeriö ja sen alaiset virastot.

Kansliapäällikkö

Anita Lehikoinen

Hallitusneuvos

Antti Randell

Jakelu

Sami Teräväinen
Elli Nieminen